

Het hoerenkongres in retrospectief en perspektief

Het hoerenkongres dat 1, 2 en 3 oktober in het Europese parlement te Brussel werd gehouden, mocht zich in een ongekeerde aandacht van zowel de schrijvende pers als de televisie verheugen. Het is natuurlijk ook wel een sensatie, zoveel hoeren bij elkaar. Heel wat anders dan een kongres van 'gewone feministen'. Maar helemaal aan hun trekken kwamen de jongens van de pers niet. Een perskonferentie konden ze bezoeken, maar het kongres zelf bleef voor hen gesloten.

Zo niet voor onze medewerkster Sietske Altink, die op uitnodiging van de Rode Draad, de belangenvereniging van Nederlandse prostituées, het kongres als buitenstaander wél mocht bezoeken. Naar aanleiding van het daar besprokene gaat zij op een aantal belangrijke knelpunten in.

Brussel

De pers die het hoerenkongres in het Europese parlement belegerde is verdwenen. Weg zijn de televisieploegen, weg zijn de hordes fotografen. De hoeren verheugen zich thuis in de aandacht die hun zaak heeft gekregen en vragen zich tegelijkertijd af of diezelfde pers hen niet in de problemen heeft gebracht. Fotografen namen brutaal kiekjes van de aanwezige vrouwen; publicatie van zo'n foto kan betekenen dat een prostituee voor haar leven chantabel blijft. In veel landen kan herkenning als hoer gevangenisstraf tot gevolg hebben. Maskers

Foto: Mieke Schlamun

en sjaals die de anonimiteit dienden te beschermen werkten averechts. Journalisten vonden dat prachtig. Maar ook de politie bleef er niet onberoerd door. Een gesluierde vrouw werd buiten het parlement aangehouden op verdenking van terrorisme.

Zowel de grote aandacht van de pers als de merkwaardige houding van de politie was de oorzaak van de afwezigheid van Belgische vrouwen. Niettemin waagde een Belgische het op de laatste dag, na de perskonferentie, binnen te komen. Zij meldde dat het haar en haar kollega's te verstaan was

gegeven dat ze geen toegang tot het kongres konden krijgen. Met andere woorden: de Belgische autoriteiten wilden niet dat landgenotes hun prostitutiebeleid aan de kaak zouden stellen.

Dit voorval is illustratief voor de situatie waarin prostituées binnen en buiten Europa verkeren. Ze hebben nauwelijks recht op vrije meningsuiting en andere burgerrechten zijn kennelijk ook niet op hen van toepassing. De kongresgangsters wisten daar indrukwekkende opsommingen van te geven, die in verkorte versie in de pers verschenen. De media pakten die problemen

op vanwege de nieuwsaarde van dat moment om ze daarna weer te laten liggen. De deelneemsters daarentegen hadden wel een lange termijnplanning voor ogen. Zij organiseerden zich in studiegroepen om het volgende kongres inhoudelijk voor te bereiden. De onderwerpen die hun voortdurende aandacht krijgen zijn: mensenrechten, gezondheidszorg en feminisme.

Recht op vrije vestiging

Ook van Nederlandse prostituées worden de mensenrechten geschonden. Zo kunnen ze niet altijd gaan en staan waar ze willen. Als ze gewoon door een woonwijk lopen worden ze al argwanend bekeken. Sommige politieagenten menen ten onrechte dat ze dan niet 'gewoon lopen' maar buiten de zone tippelen. In de grote steden in Nederland zijn gedoogzones ingericht teneinde de straatprostitutie overzichtelijk, beheersbaar en veilig te houden. Het nadeel is dat er buiten de zone verwarring kan ontstaan.

Degenen die binnenshuis werken hebben nauwelijks recht op vrije vestiging. De omwonenden protesteren meestal tegen de komst van een club of privéhuis uit angst voor het achteruit gaan in waarde van de eigen woning. Bovendien is het nog steeds verboden krachtens artikel 250 bis om een huis voor prostitutiedoeleinden te verhuren. Dit zogeheten bordeelverbod maakt het voor prostituées moeilijk een werkplek te vinden; ze kunnen in principe overal worden weggejaagd. In de praktijk echter knijpen de bevoegde instanties een oogje dicht bij bordelen die weinig overlast geven.

Binnenkort zal 250 bis uit het Wetboek van Strafrecht worden geschrapt. In de toekomst kan dan iedereen, ook bijvoorbeeld de gemeente Rotterdam een bordeel beginnen. Tot nu toe heeft 250 bis verhinderd dat er zo'n 'gemeentehuis' of Eroscentrum kwam. Door middel van Algemene Politie Verordeningen kan iedere stad vervolgens prostitutie buiten de Eroszone verbieden. Zo wordt het recht op vrije vestiging weer drasties ingeperkt.

Tegelijkertijd gaan er stemmen op om het tippelen in zijn geheel te verbieden, met als belangrijkste argument dat het te gevaarlijk zou zijn. Vrouwen lopen immers de kans om door kwaadaardige automobilisten naar barre oorden te worden gelokt om er misbruikt en verkracht te worden. Inderdaad, zulk geweld komt voor. Maar het is de vraag of een tippelverbod dat voorkomt. Dankzij sociaal werkers, zedenpolitie en de oplettendheid van de vrouwen zelf is er bijvoorbeeld op de Peperbaan in Rotterdam juist nog wel enige controle op het wangedrag van klanten. Autonummern worden genoteerd en de vrouwen houden elkaar in de gaten. Er is één ding erger dan een tippelzone en dat is geen tippelzone.

Straatprostitutie zal immers toch niet verdwijnen.

Na de opheffing van 250 bis zullen zwaar verslaafde prostituées problemen gaan krijgen. Zij kunnen zich bijvoorbeeld de kamerhuur niet veroorloven en bij de officiële bordeelhouders vinden zij geen ingang. Zo zullen zij in het illegale circuit verdwijnen. De dekriminalisering zou in ieder geval voor hen wel eens het tegenovergestelde effect kunnen hebben.

Basis en avant-garde

De Nederlandse werkgroepen hebben besloten al die ontwikkelingen hinderlijk te gaan volgen. De moeilijkheid ligt alleen in wat vroeger het contact met de basis heette. De opkomst van prostituées in Brussel was weliswaar overweldigend, maar grote groepen ontbraken nog: vrouwen met lastige pooiers en ernstig verslaafden. Bovendien waren zij die niets zien in verbinding van hoererechten met de feministiese strijd ook afwezig. De werkgroep prostitutie en feminisme zal er een harde dobber aan krijgen die laatste groep te interesseren. Prostituées vormen namelijk in de eerste plaats een beroepsgroep en het is nu eenmaal zo dat mensen uit dezelfde branche nog niet dezelfde politieke overtuiging hoeven te hebben. Het enige wat de activistes dan ook kunnen bereiken is de mobilisatie van geëmancipeerde hoeren. Maar dat doel is op zich al de moeite waard. Ondanks de toenemende aantallen zelfstandig werkende vrouwen, zitten toch nog velen onder de plak van een pooier of dealer. In Brussel werd daar even bij stilgestaan. Het geweld dat hoeren soms moeten ondergaan stipte men ook even aan. Over gedwongen prostitutie werd voornamelijk door de Derde Wereld vrouwen gesproken. Zij wezen erop dat ze niet tegen prostitutie op zich waren, maar wel tegen dwang. Overigens erkenden zij dat ook zij het recht hadden om zich uit economische motieven in het leven te begeven. Daarop ontstond er enige verwarring; de vertalers hadden vergeten het woord 'gedwongen' te vertalen toen de vrouwen zeiden tegen *gedwongen* prostitutie te zijn. Dat probleem is rechtgezet en het kongres heeft zich solidair met hen verklaard.

Gezondheidszorg

Niet alle vrouwen aan de basis hebben dezelfde kans om gezond te blijven. Terwijl het kongres veel aandacht besteedde aan safe sekstechnieken, zijn vooral de verslaafden vaak slachtoffer van klanten die voor een gering bedrag seksuele diensten zonder kondoom verlangen. Deze kleine groep verslaafde prostituées en grote groep klanten vormen een risikogroep voor AIDS. De professionele hoeren weigeren categorieën zonder kondoom te werken. Het

virus is bij vakvrouwen dan ook nauwelijks of niet aangetroffen.

De op het kongres aanwezige arts Peter Greenhouse waarschuwde overigens voor ziektes die minstens even gevaarlijk zijn als AIDS. Veel mannen dragen een bacterie (chlamydia) bij zich waar ze zelf nauwelijks last van hebben, maar die ze wel via seksueel contact op vrouwen overbrengen en die bekkenontsteking veroorzaakt. Ook baarmoederhalskanker kan seksueel overdraagbaar zijn. Genitale wratjes (condylooma) zijn in dit geval de boosdoeners. Alle promiscue vrouwen en prostituées lopen op dit punt gevaar. Daarom riep Greenhouse alle vrouwen op zich regelmatig te laten controleren.

Voor voorhoedevrouwen in de werkgroepen en in het veld is er dus op al die gebieden als feminisme en gezondheidszorg nog genoeg werk aan de winkel. Daarbij is dan een van hun belangrijkste taken om zich van het stigma Hoer te ontdoen door aan te tonen dat zij werkende vrouwen zijn. Vandaar hun kregeligheid als met name feministen ze naar het pooierschap vragen, een handelwijze waar diezelfde feministen juist tegen horen te zijn. Niet alle vrouwen werken immers voor inhalige pooiers. Op het gebied van gezondheidszorg wordt nog te veel gedacht in termen van geslachtsziektes, waardoor licht wordt vergeten dat er nog andere beroepsziektes zijn: blaasontsteking en bronchitis tengevolge van het vele buiten zijn. Ook de geestelijke gezondheid is trouwens van niet gering belang en die wordt vooral bevorderd door de vrouwen de ruimte te geven om te leven en te werken.

Sietske Altink